

Zbigniew Kobyliński, Dariusz Krasnodębski

Haćki, gm. Bielsk Podlaski, woj. białostockie, St. I, AZP: 43-87/1

Informator Archeologiczny : badania 23, 63

1989

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

dr. Jerzego Olczaka. Prace finansowane z programu badań podstawowych (RPBP 11.8. „Grunwald”). Trzeci sezon badań Grodzisko wczesnośredniowieczne VII/VIII-VIII, XI w., gródek późnośredniowieczny XIII-XV w., osada podgrodowa VII-XI w.

Kontynuowano badania średniowiecznego zespołu osadniczego w okolicach Gronowa. Prace wykopaliskowe przeprowadzono zarówno na grodzisku, jak i osadzie podgrodowej usytuowanej bezpośrednio na południowy-zachód od tego obiektu. Głównym celem badań była weryfikacja wczesnej metryki grodziska oraz ustalenie zasięgu osady podgrodowej.

Stanowisko 1 — grodzisko. Przebadano obszar o łącznej powierzchni około 25 m². Założono dwa wykopy: wykop 6/89 w części południowej obiektu, na koronie wału; natomiast wykop 7/89 na środku majdanu. W wykopie 6/89 stwierdzono stratygrafię kulturową o miąższości około 5,5 m na którą składały się: piaszczysty nasyp wału oraz warstwy demolacyjno-rumowiskowe pochodzące z okresu wczesnośredniowiecznego. W wykopie 7/89 odsłonięto natomiast układ stratygraficzny o miąższości około 4 m. Młodsze warstwy powstały w wyniku podniesienia poziomu majdanu o około 2 metry w okresie późnośredniowiecznym. Powżej nich stwierdzono rumowisko konstrukcji drewnianych wału z XI wieku. Przykrywały one bliżej nieokreślony pod względem funkcji obiekt o metryce IX-wiecznej. Zarówno z konstrukcji wału, jak i z wypełniaka obiektu pobrano próby do analizy radiowęglowej. W wykopie 7/89 nie stwierdzono śladów pochodzących z najstarszej fazy zasiedlenia obiektu.

Odkryto niewielką ilość materiału ceramicznego, przślik gliniany i kości zwierzęce.

Stanowisko 2 — osada podgrodowa. Założono 37 wykopów łącznie obejmujących około 180 m² powierzchni. Odkryto 30 — zróżnicowanych chronologicznie — obiektów kulturowych charakteryzujących się urozmaiconą formą, wielkością i strukturą wypełniaka. Wśród nich wyróżniono m. in. jamy dziegciarskie, wędzarskie, zasobowe oraz piecowe. Z punktu widzenia zasięgu osady duże znaczenia miało ustalenie przebiegu dwóch rowów-foś pochodzących z VIII oraz 2 połowy X wieku. W części wschodniej osady, bezpośrednio przy fosie podgrodowej stwierdzono układ stratygraficzny o miąższości około 2 m. W jego partii spągowej odkryto liczne negatywy słupów nie wykazujące jednak regularnego układu.

Odbyto na osadzie kilka tysięcy fragmentów ceramiki, przśliki gliniane, noże żelazne oraz kilka tysięcy kości zwierzęcych. Ponadto na stanowisku tym stwierdzono materiał ceramiczny KPL.

Materiały znajdują się w Instytucie Archeologii i Etnografii UMK w Toruniu.

Badania będą kontynuowane.

Hańki, gm. Bielsk Podlaski,
woj. białostockie,
St. 1, AZP: 43-87/1

Polska Akademia Nauk Instytut Historii
Kultury Materialnej Zakład Epoki Metali
w Warszawie

Badania prowadził dr Zbigniew Kobyliński przy współudziale mgr. Dariusza Krasnodębskiego (autor sprawozdania). Uczestniczyli studenci z UAM w Poznaniu, UMK w Toruniu, UJ w Krakowie, Uniwersytetu w Barcelonie, uczniowie szkół średnich z Bielska Podlaskiego a także archeolodzy amatorzy z USA. Badania finansował WKZ w Białymstoku oraz IHKM PAN. Czwarty sezon badań po przerwie. Grodzisko z fazami osadniczymi z okresu lateńskiego, VI-VII w. i XI w.

Kontynuowano prace w południowej części grodziska, na terenie arów 30 i 31 a także rozpoczęto badania północnych jego partii w arach 4, 5, 11 i 12. Łącznie przebadano 175 m² osiągając miejscami głębokość wykopów do 3,5 m.

Prace eksploracyjne w południowej części grodziska miały za cel prześledzenie dalszego przebiegu bruku kamiennego oraz układu dołów posłupowych zaobserwowanych podczas badań w latach ubiegłych. Odsłonięto dwa równoległe do siebie układy kamieni przebiegające wzdłuż krawędzi grodziska a także związany z nimi pas kilkudziesięciu dołów posłupowych. Materiał zabytkowy z tej części stanowi ceramika pochodząca w przeważającej liczbie z początku wczesnego średniowiecza, z niewielką domieszką ceramiki z okresu lateńskiego. Wśród materiału kostnego oprócz typowych pozostałości osadniczych na uwagę zasługują fragmenty przepalonych i rozdrobnionych kości ludzkich. Tak jak i w latach ubiegłych z tej części grodziska pochodzi większość zabytków wydzielonych, spośród których wyróżniają się dwie srebrne bransolety ze zdobionymi puncowaniami trąbkowatymi zakończeniami oraz wykonany z brązu kabłączek skroniowy z nanizanym paciorkiem szklanym i paciorkiem spiralnym.

Badania północnej części grodziska miały na celu wyjaśnienie funkcji i chronologii układu palenisk odkrytych podczas badań prof. Wojciecha Szymańskiego na początku lat siedemdziesiątych. Ceramika z tej części pochodzi głównie z okresu lateńskiego, z domieszką materiału wczesnośredniowiecznego. W warstwach przemieszanych przykrywających paleniska znaleziono kilkanaście ozdób wykonanych z brązu a także fragmenty foremek odlewniczych z margla. Pobrano próbki spalonego drewna do analiz C-14, ceramikę do badań termoluminescencyjnych a także ziemię do wykonania analizy paleobotanicznej.

W świetle badań z ostatnich dwóch sezonów wydaje się, że ulec powinna zmianie interpretacja funkcji jaką przynajmniej częściowo pełnił ten obiekt we wczesnym średniowieczu.

Materiały znajdują się w IHKM PAN.

Badania nie będą kontynuowane.